

3x3 GARĒZERĀ

155
dalībnieki!

2009.g. vasarā

www.3x3.lv

Sasildīt savu latvieša sirdi

Pārlidojis pāri vai pus pasaulei, nonāku vietā, kur visi runā latviski! Daži gan ar nelielu akcentu, meklējot piemirstos vārdus. Ja jautā, no kurienes, tad vietu vārdi ir pa pasauli izkaisīti: Čikāga, Kalamazū, Mineāpole, Toronto... Bet katrs zina savas izcelsmes un dzimtas māju vietas Latvijā! Dziesmas, ko kopīgi dziedam vakaros, ir tās pašas, kas Latvijā. Un intereses tās pašas, kas 3x3 nometnēs Latvijā.

Garēzers nav tikai konkrēti īpašumi un mājas, kas uzceltas šajā vietā. Šo vietu veido notikumi, kas šeit bijuši, gara pasaule, kas šeit ilgi, rūpīgi un nesavtīgi uzbūvēta, liekot kopā latviešu spēkus, līdzekļus un pārlicību.

Dzirdu, ka 3x3 nometne Garēzerā ir vieta, kur pasmelties latviskumu visam gadam. Jo tuvāk nometnes beigām, jo vairāk cilvēki runā par „atgriešanos parastajā dzīvē”, kurā šī nedēļa Garēzerā liksies kā sapnis. Bet paliks seno un jauno draugu dzīves stāstu turpinājumi, ievirzēs pagatavotie darbi un iegūtās zināšanas. Un apziņa, ka kaut kur pasaulē ir vieta, kur var atgriezties, justies kā mājās un apsildīt savu latvieša sirdi.

Trimdas latvieši, jūs esat ļoti vajadzīgi Latvijas pastāvēšanai. Kā „drošības salīna”, ja nu ar Latviju atkal notiek kas grūti labojams. Kā cilvēki ar zināšanām un pieredzēm, kas ļauj paskatīties no malas un labāk saredzēt to, kas notiek Latvijā. Kā tautieši ar stingru latvisko stāju lietās, kur apzināti vai neapzināti esam mazliet padevušies. Mēs esam kā putna divi spārni – un putns var lidot tikai tad, ja abi spārni ir stipri.

Guntis Pakalns

Rīga, Latviešu folkloras krātuve

Īru dzejnieks Dīrmuds Džonsons
(Diarmuid Johnson) par īru valodu.
Tulkoja Valodas ievirze

Cita valoda

Mēs runājam citu valodu
Kuŗu laiks ir nogludinājis
Kā upes plūdums gludina akmeni
Tā ir valoda pārpilna gaismas
Bet tā bālē kad to tulko
Un vārdi kļūst kokaini
Jo upe plūst
Tikai vienā gultnē
Un gaisma mirgo tikai lāsēs
No viena vienīga avota
Mēs runājam citā mēlē
Un kad mēs to runājam
Balsī cīruļi vītero
Un skaņas kā sārtas ogas
“Abhainn” ”solas”
Un vārdi runā par lietām
“Upe” “gaisma”
Kā parasti
Bet tie ir ceļojums
Uz ostām bagātu zemi
Un kad mēs dziedam
Laivas kā paisumā
Steidzas mājup

Politikas ievirzes vadītājs Dainis Mjartāns, informācijas salikums:

“Diemžēl, mēs šobrīd esam spiesti maksāt par to iedomāto labklājību, kādā dzīvojām un kuru tā pa īstam nemaz nebijām nopelnījuši. Šobrīd par to maksājam mēs visi, kas pamatoti izraisa sabiedrības sašutumu un dusmas.”

- Ministru prezidents V. Dombrovskis *Diena*, 17. jūnijā 2009

KRĪZE PRASA UPURUS

Minimālā alga līdz 140 Ls mēnesī. Par 20% samazināts nodarbināto skaits ministrijās un citās valsts institūcijās, algas samazinātas arī ārstiem un policistiem. Septembrī atlaidīs arī 42 Saeimas darbiniekus.

Strādājošo pensionāru pensiju samazinās par 70%.

Likvidēs daudzas mazās skolas Rīgā un citur Latvijā.

Pieaug to iedzīvotāju skaits, kuri aizbrauc no valsts, pieaug arī bezdarbs (11,3% 2009. gada maijā).

Nodokļu un nodevu palielināšana izraisa uzņēmējdarbības pārvietošanu uz citām, tajā skaitā, uz kaimiņu valstīm – Igauniju, Lietuvu un Krieviju.

TAUTAS VIEDOKLIS

Ar kādām tiesībām Starptautiskais Valūtas Fonds drīkst no suverēnas valsts prasīt, lai tā samazina sociālos pabalstus saviem iedzīvotājiem?

Kam vajadzīga valsts, ja ne lai kalpotu visu iedzīvotāju interesēm? Kāds ir tās pastāvēšanas attaisnojums, ja tā šīs intereses pārkāpj?

Patiesībā, sākot ar dienu, kad Latvija nolēma aizņemties naudu, varam uzskatīt, ka Latvijas valsts vairs nepastāv. Tās ekonomiskā suverenitāte ir likvidēta, bet kāds valstiskums var būt bez ekonomiskās suverenitātes?

Galvenā Latvijas politikas problēma nav naudas trūkums.

Galvenā Latvijas politikas problēma ir Latvijas trūkums.

Vienīgā Latvijas ideja bija nosargāt neatkarību, iestājoties ES un NATO. Taču tā faktiski bija ideja no kaut kā aizbēgt, nevis kaut ko sasniegt. Šī ideja ir īstenota. Vai šobrīd ir dzīva, pozitīva Latvijas ideja?

Par rotkalšanas ievirzi

Vecais un Jaunais Bleķis ap sevi šonedēļ pulcēja gana daudz ļaužu. Daži jau divas vasaras gatavojuši lielus darbus meistara uzraudzībā, bet citi pirmo reizi iemācījās kā darbināt tripolīnu, kā atlaidināt metālu un kur stāv visi vajadzīgie darba rīki. Braucot mājās varēsim apskatīt jaunus gredzenus, saktiņas, vareno burbuļu saktu, rokasprādzes, kakla rotas un zvārguļus un atcerēties kā jauki katru rītu pūlcējāties darbnīcā kur skanēja rotkaļu dziesma – zāģēšana, āmurēšana, pulierēšana un prieka saucieni, kad labi sanāca. Liels paldies Lilitai un Astrīdei par lielo pacietību un labo garu, kas valdīja mūsu meža malīnā!

- Larisa Freimane

Vecāko bērnu ievirze raksta

“Man bija jauki Gaŗezerā, jo kokgriešanā es uztaisīju nazīti, lai varētu attaisīt aploksnes. Man patika arī peldēšana, jo varēja lēkt no plostā”. - Pauls Švalbe, 10 gadi

Man ļoti patīk kokgriešana, jo es varu strādāt ar koku.

- Zinta Vogel, 9 gadi

Man visvairāk patīk peldēšana. Man arī patīk kokgriešana, jo es varēju uztaisīt mēnestiņu, saulīti.

- Marita Pelēce, 10 gadi

Man ļoti patika keramika un peldēšana. Man arī patika “koks”.

- Gints Pelēcis, 6 gadi

Gaŗezerā 3x3 = 155

Šo formulu nav rakstījuši matemātiķi – matemātikas ievirzes mūsu nometnē nav, bet gala rezultāts jau 28. reizi mūsu aprēķinos ir pareizs. Šogad skaitlis ir pat stipri palielinājies. Sabraukuši dalībnieki no 3 paaudzēm, to starpā 28 bērni zem 10 gadu vecuma. Gaŗezera vasaras vidusskolas telpās ienākusi jauna dzīvība. Skan dziesmas, bērnu čalas, gudras pārrunas par politiku, literāturu, folkloru un latviešu valodu. Bet šiem jaunajiem „GVV audzēkņiem” par atzīmēm nebūs jābēdā. Sods nesagaidīs tos, kas saulē slinko Dzintara pludmalē, vēlu vakarā „čāpo” pie draugiem, vai dzied pēc nakts miera.

Mācamies daudz, priecājamies vēl vairāk un trīs reizes dienā ēdamzāles galdi lūzt ar visgaršīgākajiem ēdieniem.

3x3 ir laba dzīve – uz redzēšanos nākošgad!

- Līga Jēkabsone

Krustvārdu mīklu bērniem sagatavojis

Pauls Švalbe

krustām:

5 Cilvēks kurš vada 3x3 nometni

6 Kaut kas, ko tu liec uz galvas

7 Kur drīkst peldēt

šķērsām:

1 Kur latvieši sabrauc Mičiganā

2 Galvanā vieta kur dzīvo latvieši

3 Vieta, kur vakaros vecāki dzied

4 Starp nazi un dakšu

*Jaut ā j ā m da ž ā diem
dalībniekiem, gan tiem kuŗi
pirmo reizi piedalījās, gan tiem,
kas jau vairākas reizes ir
piedalījušies 3x3*

**Vai 3x3 nometne ir tāda, kādu
Tu to bijī iedomājies?**

Francis Bauers: Vēl vairāk,
nekā es domāju! Domāju, ka
dažas lietas būs interesantas, bet
viss ir interesants. Domāju, ka
dziedāsim tikai tās vecās,
pazīstamās dziesmas, bet
mācāmie daudz jaunu dziesmu.

Zanda Zilaote: Vakara
nodarbības ir brīnišķīgas, jo tā
mēs iepazīstināties ar to, kas
notiek citās ievirzēs.

Dace Saule-Pfaff: Nometne ir
100 reizes labāka, nekā domāju.
Man ļoti, ļoti patīk. Iepazinos ar
daudz cilvēkiem. Kad atbraucu,
pazīnu tikai 3 - tagad pazīstu
daudz.

Māra Jauntirāne: Jā, ir ļoti
jauki pavadīt laiku latviskā vidē.
Mana meita Annika saka: Jā, jā,
jā! Viņa priecājās redzēt tik
daudz latviešu bērnus.

Ināra Rudmane: Es braucu lai
dzirdētu latviešu valodu, lai
iemācītos latviskas tradīcijas un
dziedātu, satikties ar jaunības
draudzenēm korp. Imerias
salidojumā un lai vienkārši
baudītu nometnes dzīvi.

Ilze Bakūze: Viss pārspēj
sagaidīto. Man patīk dzirdēt
latviešu valodu, varu satikt
latviešus no Latvijas.

**Kāpēc Tu atkārtoti piedalies
3x3 nometnē?**

Ginta Sīka: Es braucu uzlādēt
labo garastāvokli.

Irēne Balka: Te ir garīgs
atjaunojums. Es atjaunoju
latviskās saites.

Daina Jauntirāne: Te es varu
iemācīties kaut ko jaunu, ko
pārējā gadā nevaru. Citur tādu
kursu nav – ir sarīkojumi, bet
nav kursu. Citviet bērniem ir
pasākumi, bet te ir mācības
pieaugušajiem.

Aija Kīna: Es pavadīju visu
vasaru Garezerā, bet šī ir pirmā
nedēļa, kad dzirdu tikai latviešu
valodu.

97°

Trīs paaudzes 3x3 nometnē Garezerā

Viskuplākā dzimta ar 10 dalībniekiem – Ķezberu dzimta (Dace Ķezbere, Mārīte Plūme, Māra Jauntirāne, Ilona Gallas, Talia Gallas, Daina Jauntirāne, Matt Vogel, Zinta Vogel, Indra Vogel.)

Ar 7 dalībniekiem – Pelēču dzimta (Zīlīte (Vija) Pelēce, Rīta, Māra, Marita, Gints, Kaiva, Kristaps Pelēči un Māris Vanags.)

Ar 7 dalībniekiem – Pones/Zaeskas dzimta (Elga Pone, Zinta un Jūlija Pones, Gunta un Zaiga Herron, Maija Zaeska un Amanda Jātniece.)

Ar 6 dalībniekiem – Kukaiņu dzimta (Jānis un Aija Kukaiņi, Gunta Sīka, Ginta, Ronalds un Matīss McNally.)

3 x 3: A Key to Preserving Latvian in North America

This is my third year at 3 x 3 in Garēzers. Our week at 3 x 3 has always been great for spending time with family and meeting friends from far away. We look forward to this as a fun way to end the summer. I'm looking forward to the exhibitions of woodwork, jewelry, artwork, and pottery, as well as the performances at the ugunskurs.

I'm continually amazed at what goes on over the course of the week and the possibilities that the camp has for the future of the Latvian language in North America. As both a public school classroom teacher and parent of two girls who speak Latvian, I am interested in how children learn as well as how to preserve languages and cultures from slowly shifting to the dominant culture. 3 x 3 is an important place because it provides an environment for the flow of important cultural values and linguistic knowledge among adults and children.

The camp's structure brings Latvian language and culture to the foreground, yet at the same

time welcoming people (like me) who have more limited language proficiency. In addition, the learning that takes place is not in a traditional classroom setting, but through the everyday interactions of adults and children as they learn arts and crafts, take walks to the Ēdamzāle, swim in the lake, and listen to the insects as darkness settles into the trees around the cabins. As people from all generations come together from the US, Canada, and Latvia, they become a community with important implications for preserving Latvian language and culture in North America.

In order for any language and culture to flow to the next generation, the knowledge and experiences of an older generation must be passed on to a younger generation. Joshua Fishman has called this "intergenerational mother tongue transmission." Joshua Fishman is a linguistics professor and leading advocate in a global movement to keep minority languages and cultures alive into the next century. In a review of research from many

countries, he found that one of the main factors in keeping smaller languages and cultures alive is exactly what happens at 3 x 3: bringing generations together to speak and learn in the mother tongue.

At 3 x 3 language learning is not accomplished by explicitly teaching grammatical structures or conjugating verbs, but by simply telling spooky stories to an audience of children and adults, sitting and talking with a child about the insects and frogs at Dūņezers, playing rotaļas in the evening, or showing a child how to make pottery. All of these seemingly simple acts have deep and profound effects on the future of Latvian as an immigrant language and culture in North America.

I look forward to attending 3 x 3 camps in the future and seeing this language and cultural transmission and preservation process first hand - both in my children and yours. See you next year!

- Matthew Vogel

Dieviņš te derēs, jo te der viss

Gadu pēc gada
braucu ar Hondu:
ar Elementu
stūrēju kastīti
pilnīgi četrstūrīgu.

To neizprot
pat ļoti izsmej tie
kuņi domā,
ka viņi zin
zin pat NOTEIKTI
kādu spārnu apmēri ir eņģeļiem,
cik Dievs ir liels.

Es gan par lietām debišķīgām
tikai vēl minu.
Bet šai mašīnītē mīlīgā,
šai omulīgā kastītē
arvien priecīgi
arvien vaļsirdīgi
jūdzi pēc jūdzes
patī „savā Elementā”
modra un gatava
ja gadīsies pa ceļam Dieviņš,
ja gadīsies kādu gabaliņu
to pavest līdz.

Sarma Muižniece Liepiņa
Literatūras ievirzes vadītāja
(Pirmpublicējums)

Redaktori
Dainis Mjartāns un Māra Pelēce
Korektūra: Ieva Freinberga

Dzirdēts, redzēts, novērots “Mazlācīšos” un “½ x ½”

Meitene saka mammai: “Ja nometne saucas 3x3, kāpēc mēs nebraucam uz deviņi?”

Mazai meitenītei slāpst un viņa iet padzerties ūdeni. Ienāk atpakaļ klašu telpā un saka skolotājai: “Es piedzēros!”

Mazā māsa runā ar lielo māsu. Lielā māsa saka: “Es iešu uz kokgriešanu.” Mazā māsa atbild: “Lūdzu nenogriez visus kokus!”

9. Sirsnīgs paldies visiem ziedotājiem!

Līga Schubach	Ginta McNally
Biruta Abula	Vija Miezīte
Ilze Bakūze	Rasma Plāte
Rita Bāra	Rasma Priede
Vija Dāvidsone	Valija Raucepa
Līga Gonzalez	Jānis Ripa
Dace Ķezbere	Ilze Schwartz
Anna Lapiņa- Sparling	Vilnis un Maija Strēlnieki
Astra Māliņa	Maija Stumbre
	Aldis Švalbe

Pēdējos gados, dalībnieku skaits ir svārstījies no 100 līdz 125, bet šogad bija veseli 155 dalībnieki! Priecājamies par kuplo skaitu, par lielo bērnu pulku, par dalībniekiem, kuņi pirmo reizi 3x3 nometnē, un par tiem, kuņiem nometne ir daļa no katras vasaras.

- Maija Zaeska